

ENFLASYON MUHASEBESİ
ÖNCESİNDE DİKKAT EDİLMESİ
GEREKEN HUSUSLAR
Yeniden Değerleme ve Amortismanlar

Necati AKBABA
Yeminli Mali Müşavir

YENİDEN DEĞERLEME
VE
AMORTİSMAN MEVZUU

- VUK 298/Ç/12. Fıkrası
«Bu fıkra kapsamında yeniden değerlendirme yapılan hesap döneminden sonra (A) fıkrası uyarınca enflasyon düzeltmesi şartlarının yeniden oluşması durumunda, bu fıkra hükümlerine göre yeniden değerlemeye tabi tutulmuş olan iktisadi kıymetler ile bunlara ilişkin amortismanlar **düzeltilmiş son değerleri dikkate alınarak enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.»**

- VUK Geçici 32. Madde
- «Bu madde kapsamında yeniden değerlendirme sadece bir kez, bu Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası uyarınca yapılacak yeniden değerlendirme öncesinde olmak üzere yapılabilir. Bu madde kapsamında yeniden değerlendirme yapmakla birlikte yeniden değerlemenin ilgili olduğu hesap döneminden sonraki hesap dönemi için mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapmayan mükellefler, daha sonraki dönemlerde mezkûr fıkra kapsamında yapacakları yeniden değerlemede tekrar bu madde kapsamında yeniden değerlendirme yapamazlar.»

- VUK Geçici 33. Madde
- Geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2022 ve 2023 yılında biten hesap dönemleri itibarıyla) ile **2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde** mükerrer 298 inci madde kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz.
- **Mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası uygulaması açısından, birinci fıkrada enflasyon düzeltmesi yapılmayacağı belirtilen dönemler enflasyon düzeltmesi şartlarının gerçekleşmediği dönem olarak değerlendirilir.**
- 31/12/2023 tarihli mali tablolar, enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.
- Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri, mükerrer 298 inci maddenin (A) fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında olan mükellefler bakımından geçerli değildir.

- Enflasyon Muhasebesi Vergi Usul kanunu Tebliğ Taslağında yer alan
- Düzeltme işlemi Madde 12-
- (1) Kapsam dâhilindeki mükelleflerce;
- a) **2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço, enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümler göz önünde bulundurulmaksızın düzenlenecektir.**
- b) **2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço için geçerli olmak üzere enflasyon düzeltmesi yapılacak ve 2023 hesap dönemine ait vergi matrahı, düzeltme öncesi mali tablolara göre tespit edilen kârlar üzerinden hesaplanacaktır.**
- c) **2023 hesap dönemi sonunda düzenlenen bilanço her halükarda enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.**

Bu üç düzenleme birlikte dikkate alındığında;

- 30.09.2023 tarihinin VUK Geçici 33. madde ile birlikte değerlendirildiğinde
- 1- Ekim 2023 içinde 31.12.2022 tarihli bilançoda yer alan taşınmazlar ve amortismanına tabi kıymetler için VUK Geçici 32. maddeden faydalanılabileceği,
- 2- 31.12.2022 tarihli bilançoda yer alan amortismanına tabi kıymetler için VUK 298/Ç düzenlemesi kapsamında Yeniden Değerleme yapılabileceği,
- 3- 30.09.2023 ve 31.12.2023 tarihinde Yeniden değerlendirilmiş değerler üzerinden amortisman ve itfa payı hesaplanarak gider veya maliyet olarak dikkate alınabileceği

Sonucu ortaya çıkmaktadır.

- Örnek
- Faydalı ömrü 10 yıl olan iş makinası 1.000.000 TL bedel ile 05.02.2020 tarihinde alınmıştır. Firma normal amortisman yöntemi göre her yıl amortisman ayırmıştır.
- Firma enflasyon düzeltmesi öncesinde hem tek seferlik hem de sürekli yeniden değerlemeden faydalanmamıştır.
- Firmanın kayıtlarında 31.12.2022 tarihinde
- 253 Makine ve Cihazlar Hesabı 1.000.000,00 TL
- 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı 300.000,00 TL olarak görülmektedir.
- 2020 Şubat Y.Üfe katsayısı 464,64
- 2022 Aralık Y.Üfe Katsayısı 2021,19
- Eylül 2023 Yeniden Değerleme Oranı 34,80

- Bu verilere göre öncelikle Vuk Geçici 32. madde kapsamında
- $2021.19/464,64=4.35$ katsayısı ile hem maliyet bedeli hem de birikmiş amortismanlar çarpılacak
- $1.000.000,00 \times 4.35=4.350.000,00$ TL maliyet bedelinin 31.12.2022 tarihindeki değeri
- $350.000,00 \times 4.35= 1.305.000,00$ TL B. Amortismanın 31.12.2022 tarihindeki değeri hesaplandıktan sonra
- Yeniden değerlendirme değer artışı tutarının hesaplanması gerekecek;
- Değerleme öncesi net defter değeri : $1.000.000,00-300.000,00=700.000,00$ TL
- Değerleme sonrası net defter değeri : $4.350.000,00-1.305.000,00=3.045,000$ TL
- Net Değer Artışı : $3.045.000,00-700.000,00=2.345.000,00$ TL olarak hesaplanıp 30.09.2023 tarihinde kayıtlara alınacaktır.

- İkinci Aşamada VUK 298/Ç kapsamında yeniden değerlendirme şöyle yapılacaktır.
- $4.350.000,00 \times (1+0,3480)=5.863.800,00$ TL maliyet bedelinin 30.09.2023 tarihindeki değeri
- $1.305.000,00 \times (1+0,3480)= 1.759.140,00$ TL B. Amortismanın 30.09.2023 tarihindeki değeri hesaplandıktan sonra
- Yeniden değerlendirme değer artışı tutarının hesaplanması gerekecek;
- Değerleme öncesi net defter değeri : $4.350.000,00-1.305.000,00=3.045,000,00$ TL
- Değerleme Sonrası Net Defter Değeri: $5.863.800,00-1.759.140,00=4.104.660,00$ TL
- Net Değer Artışı : $4.104.660,00-3.045.000,00=1.059.660,00$ TL olarak hesaplanıp 30.09.2023 tarihinde kayıtlara alınacaktır.

- Amortisman hesaplaması
- 5.863.800,00 TL üzerinden hesaplanacaktır.
- Yeniden değerlendirme yapılmamış olduğu durumda 2023 yılı için 100,000 TL amortisman ayrılacak iken; yeniden değerlendirme yapıldığı durumda 586.380,00 TL amortisman ayrılacaktır.

- Enflasyon düzeltmesi de Aralık 2023 Y.üfe katsayısının Eylül 2023 katsayısına bölümü neticesinde bulunan taşıma katsayısı ile çarpılarak 5.863.800 TL üzerinden yapılacaktır.

Aşağıdaki öz sermaye kalemleri düzeltilmiş bilançoda gösterilmez.

Bu kapsamda 213 sayılı Kanunun;

- Mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,
- Geçici 31 inci ve geçici 32 nci maddeleri uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,
- İşletmenin iştirakleri ile bağlı ortakları bünyesinde 213 sayılı Kanunun söz konusu hükümlerine göre yapılan yeniden değerlendirme dolayısıyla oluşmuş değer artışlarından kaynaklı iştirakler yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı, gibi hesapların bakiyesi Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılmak suretiyle geçmiş yıllar karları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilir.
- Düzeltme öncesi “Geçmiş Yıllar Karları”, “Geçmiş Yıllar Zararları” ve “Dönem Net Karı (Zararı)” hesapları da aynı şekilde işleme tabi tutulur.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.